

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

P7_TA(2014)0042

Sytuacja w Sudanie Południowym

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sytuacji w Sudanie Południowym (2014/2512(RSP))

(2016/C 482/20)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Sudanu i Sudanu Południowego, w szczególności rezolucję z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz rozwoju i budowania państwowości Sudanu Południowego ⁽¹⁾,
- uwzględniając oświadczenia w sprawie sytuacji w Sudanie Południowym wydane przez wiceprzewodniczącą Komisji/wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Catherine Ashton dnia 2 stycznia 2014 r. i 24 grudnia 2013 r.,
- uwzględniając oświadczenia w sprawie sytuacji w Sudanie Południowym wydane przez rzecznika wysokiej przedstawiciel w dniu 16 grudnia i 28 grudnia 2013 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie Sudanu i Sudanu Południowego z dnia 22 lipca 2013 r.,
- uwzględniając oświadczenie z dnia 20 grudnia 2013 r., wydane na miejscu przez delegację Unii Europejskiej,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2132 (2013) z dnia 24 grudnia 2013 r. oraz rezolucję nr 2126 (2013) z dnia 25 listopada 2013 r.,
- uwzględniając oświadczenie Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka z dnia 24 grudnia 2013 r., w którym wezwał on przywódców Sudanu Południowego, by powstrzymali osiągniętą zatrważającą rozmiary przemoc wobec cywilów,
- uwzględniając sprawozdanie nr 8 Biura ONZ ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej (OCHA) z dnia 7 stycznia 2014 r., dotyczące kryzysu w Sudanie Południowym,
- uwzględniając rozmowy na temat sytuacji w Sudanie Południowym, o które apelowały Rada Pokoju i Bezpieczeństwa Unii Afrykańskiej (PSC), w szczególności na swoim posiedzeniu w Bandżulu w dniu 30 grudnia 2013 r., oraz Międzyrządowy Organ ds. Rozwoju (IGAD) podczas szczytu, który odbył się w Nairobi w dniu 27 grudnia 2013 r.,
- uwzględniając oświadczenie z dnia 8 stycznia 2014 r. wydane przez specjalnych wysłanników IGAD po ich wizycie w Dżubie w celu odblokowania rozmów między rządem a rebeliantami,
- uwzględniając sudańskie całosciowe porozumienie pokojowe z 2005 r.,
- uwzględniając plan działania dla Sudanu i Sudanu Południowego nakreślony w komunikacie wydanym przez Radę Pokoju i Bezpieczeństwa Unii Afrykańskiej w dniu 24 kwietnia 2012 r., który UE w pełni popiera,
- uwzględniając komunikat prasowy wydany w dniu 4 stycznia 2014 r. w imieniu Unii Afrykańskiej przez przewodniczącego Komisji Unii Afrykańskiej dr. Nkosazane Dlamini-Zumę,
- uwzględniając oświadczenie Sekretariatu Wykonawczego IGAD z dnia 19 grudnia 2013 r.,
- uwzględniając zmienioną umowę z Kotonu,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0546.

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

- uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów,
 - uwzględniając art. 110 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że konflikt polityczny rozpoczął się po tym jak Salva Kiir, prezydent kraju i członek grupy etnicznej Dinków, oskarżył odwołanego przez siebie wiceprezydenta Rieka Machara, który należy do grupy etnicznej Nuerów, o szkywanie zamachu stanu przeciw niemu; mając na uwadze, że Riek Machar zaprzeczył, jakoby planował zamach stanu;
- B. mając na uwadze, że rząd Sudanu Południowego aresztował 11 wysokich rangą polityków, w tym byłego ministra finansów i byłego sekretarza generalnego partii SPLM, pod zarzutem przygotowywania zamachu stanu przeciw prezydentowi Kirowi; mając na uwadze, że w dniu 23 lipca 2013 r. prezydent Kiir rozwiązał gabinet i odwołał wiceprezydenta Rieka Machara;
- C. mając na uwadze, że należy znaleźć polityczne i demokratyczne rozwiązanie obecnego konfliktu i utorować drogę do powstania demokratycznie uzgodnionych instytucji, aby budować nowe państwo powołane do życia w wyniku referendum w sprawie niepodległości; mając na uwadze, że społeczeństwo obywatelskie żąda pokojowego i politycznego rozwiązania konfliktu;
- D. mając na uwadze, że dnia 7 stycznia 2014 r. strony konfliktu w Sudanie Południowym rozpoczęły w Addis Abebie negocjacje pod auspicjami IGAD; mając na uwadze, że głównymi tematami tych rozmów będą zaprzestanie działań wojennych, otwarcie korytarzy humanitarnych, kwestia więźniów politycznych oraz ochrona ludności cywilnej;
- E. mając na uwadze, że pomimo toczących się rozmów pokojowych nadal utrzymuje się sytuacja braku stabilności, trwają walki i mobilizacja sił zbrojnych; mając na uwadze, że siły rządowe obecnie usiłują odzyskać miasto Bor, ostatnią stolicę stanową w rękach rebeliantów;
- F. mając na uwadze, że wysłannik USA Donald Booth i wysłannicy z państw sąsiadujących z Sudanem Południowym spotkali się w dniu 11 stycznia 2014 r. z Riekiem Macharem w celu podjęcia próby uwzględnienia propozycji obu stron w projekcie zawieszenia broni;
- G. mając na uwadze, że w dniu 8 stycznia 2014 r. kilkadziesiąt osób uczestniczyło w marszu pokojowym w Dżubie, aby wyrazić potępienie dla walk między obozem prezydenta a obozem odwołanego wiceprezydenta;
- H. mając na uwadze, że korzenie obecnego konfliktu, który nabrał również charakteru etnicznego, tkwią w rozłamie SPLM/A w 1991 r. na frakcję Garanga, zmarłego przywódcy SPLM/A popieranego przez Salvę Kiira, i frakcję Rieka Machara podważającego przywództwo Garanga;
- I. mając na uwadze, że Rada Bezpieczeństwa ONZ przyjęła rezolucję, na mocy której ogólne siły misji ONZ w Sudanie Południowym zostaną zwiększone o 5 500 żołnierzy i 440 policjantów;
- J. mając na uwadze, że w dniu 15 grudnia 2013 r. w koszarach w Dżubie wybuchły starcia zbrojne wśród członków gwardii prezydenckiej; mając na uwadze, że walki objęły region wokół Dżunkali;
- K. mając na uwadze, że udokumentowano przypadki masowych pozasądowych egzekucji, prześladowania osób ze względu na pochodzenie etniczne i arbitralnych zatrzymań, a w dniu 6 stycznia 2014 r. zidentyfikowano co najmniej trzy masowe groby;
- L. mając na uwadze, że według ONZ w wyniku obecnego kryzysu w Sudanie Południowym śmierć poniosły tysiące osób, setki tysięcy cywilów zostały wysiedlone, a dziesiątki tysięcy ludzi w bazach ONZ w całym kraju pilnie potrzebują podstawowych usług zdrowotnych, czystej wody i lepszych warunków sanitarnych; mając na uwadze, że liczba mieszkańców Sudanu Południowego szukających schronienia w Ugandzie i Etiopii dramatycznie wzrosła; mając na uwadze, że dnia 14 stycznia 2014 r. co najmniej 200 cywilów utonęło w katastrofie promu na rzece Nil Białej podczas ucieczki z ogarniętego walkami miasta Malakal;
- M. mając na uwadze, że czynne działania zbrojne stanowią główny problem dla operacji pomocy humanitarnej; mając na uwadze, że w całym kraju panuje ograniczony dostęp do żywności, a dystrybucja dostaw podstawowych artykułów żywnościowych jest potrzebna szczególnie w miastach Bor i Bantiu; mając na uwadze, że przemoc i wysiedlenia spowodowały utratę środków do życia, zwłaszcza źródeł żywności, co może w końcu doprowadzić do kryzysu żywnościowego;

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

- N. mając na uwadze, że ostatnio miały miejsce ataki na lud Nubijczyków, bezprawne zabójstwa, masowe gwałty i arbitralne zatrzymania cywili żyjących w Górach Nubijskich; mając na uwadze, że w ostatnich dwóch tygodniach 2013 r. bojówki i siły zbrojne sudańskiego rządu, wspierane przez członków sił bezpieczeństwa, zaatakowały wiele obszarów wokół Kadukli i Dalangu, tysiące cywili opuściły swoje domy, pojawiły się też doniesienia o bezprawnych zabójstwach i masowych gwałtach na kobietach; mając na uwadze, że istnieje ryzyko rozprzestrzenienia się konfliktu na znacznie większy obszar, na którym już teraz brakuje stabilności, oraz że międzynarodowa odpowiedź na miejscu musi stale brać tę możliwość pod uwagę;
- O. mając na uwadze, że wschodnioafrykańskie kraje sąsiadujące, w tym Kenia i Etiopia, nakłaniały obie strony do znalezienia pokojowego rozwiązania; mając na uwadze, że Uganda na wniosek prezydenta Kiira wysłała 1 200 żołnierzy i sprzęt wojskowy w celu zabezpieczenia infrastruktury, m.in. lotnisk i izb stanowych;
- P. mając na uwadze, że po tym jak ONZ wystosowała wniosek o pomoc, w dniu 4 stycznia 2014 r. uruchomiono unijny mechanizm ochrony ludności w celu udzielenia Sudanowi Południowemu pomocy rzeczowej w postaci schronienia dla mieszkańców, sprzętu medycznego, leków, artykułów pierwszej potrzeby i żywności;
- Q. mając na uwadze, że Republika Sudanu Południowego jest jednym z najbiedniejszych i najmniej rozwiniętych krajów na świecie, w którym 50 % populacji żyje poniżej granicy ubóstwa, z najwyższym wskaźnikiem umieralności okołoporodowej matek na świecie i jednym z najwyższych wskaźników umieralności niemowląt, analfabetyzmem w granicach 75 % i gdzie tylko jedna trzecia populacji ma dostęp do czystej wody; mając na uwadze, że brak bezpieczeństwa żywnościowego stanowi każdego roku zagrożenie dla ponad miliona ludzi; mając na uwadze, że w Sudanie Południowym około 80 % wszystkich usług zdrowotnych i usług podstawowych świadczą organizacje pozarządowe, a dostęp do pomocy humanitarnej jest wciąż utrudniony przez działania wojenne i ataki na pracowników organizacji humanitarnych i dostawy pomocy;
- R. mając na uwadze zapowiedź UE, że przeznaczy 50 mln EUR na pomoc humanitarną w Sudanie Południowym; mając na uwadze, że wraz z tą sumą pomoc humanitarna UE wyniosła dotychczas 170 mln EUR w latach budżetowych 2013 i 2014;
- S. mając na uwadze, że dnia 31 grudnia 2013 r. agencje pomocowe zainicjowały plan reakcji na kryzys w Sudanie Południowym; mając na uwadze, że OCHA wystosowało łączny apel o 166 mln USD na potrzeby reakcji na kryzys i niesienia pomocy szacowanej liczbie 628 000 osób w okresie od stycznia do marca 2014 r.;
- T. mając na uwadze, że budowanie państwowości oraz położenie kresu niestabilności wymaga długoterminowej perspektywy, a także solidnego, przewidywalnego i trwałego zaangażowania ze strony wspólnoty międzynarodowej;
1. zdecydowanie potępia niedawny wybuch walk w Sudanie Południowym oraz wzywa wszystkie strony do złożenia broni i natychmiastowego zaprzestania przemocy, która od początku kryzysu w grudniu 2013 r. skutkuje ofiarami i okaleczeniami wśród ludności cywilnej, a także szkodami materialnymi oraz doprowadziła do wysiedlenia setek tysięcy ludzi;
 2. wyraża głębokie zaniepokojenie eskalacją przemocy w Sudanie Południowym, która ma istotne konsekwencje humanitarne, polityczne, gospodarcze, społeczne oraz skutki dla bezpieczeństwa w już i tak osłabionym i niestabilnym państwie, a ponadto może zdestabilizować cały region Afryki Wschodniej; jest szczególnie zaniepokojony etnicznym wymiarem konfliktu; podkreśla, że dochodzenie do władzy za pomocą przemocy lub prowokowania podziałów etnicznych jest sprzeczne z demokratyczną zasadą praworządności i stanowi naruszenie prawa międzynarodowego;
 3. potępia odnotowane przypadki naruszania praw człowieka i nadużyć oraz wzywa wszystkie strony do natychmiastowego zaprzestania łamania praw człowieka, w tym również w przypadku uchodźców i przesiedleńców, kobiet i osób należących do grup najbardziej wrażliwych oraz dziennikarzy, a także apeluje o pociągnięcie do odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za naruszenia praw człowieka; jest zdania, że prezydent Kiir i Riek Machar powinni uczynić wszystko, co w ich mocy, aby powstrzymać żołnierzy będących pod ich kontrolą od popełniania takich nadużyć wobec narodu;
 4. wzywa wszystkie strony konfliktu, by przestrzegały międzynarodowego prawa humanitarnego i prawa dotyczącego praw człowieka, a także by udzieliły dostępu i przyznały ochronę agencjom humanitarnym niosącym pomoc cierpiącej ludności cywilnej, a także by otworzyły korytarze humanitarne dla dostaw prowiantu i sprzętu; zauważa, że część zagranicznych agencji pomocowych już wycofała się z Sudanu Południowego, a te, które pozostały, zmagają się z przeciwnościami, chcąc zaspokoić potrzeby przesiedlonych cywilów; odnotowuje również fakt, że te agencje pomocowe nadal nie są w stanie dotrzeć do wielu obszarów, na których dziesiątki tysięcy ludzi prawdopodobnie nadal czekają na pomoc lub wyruszyły w drogę w jej poszukiwaniu;

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

5. wzywa obie strony do osiągnięcia porozumienia i w pełni popiera toczące się negocjacje w Addis Abebie, wzywając do natychmiastowego zawieszenia broni i podjęcia wysiłków w celu znalezienia rozwiązania przynoszącego trwały pokój i stabilność; wzywa rząd i rebeliantów do przystąpienia w dobrej wierze do bezwarunkowych, kompleksowych i obejmujących wszystkie strony rozmów politycznych w celu pomyślnego zakończenia negocjacji; z zadowoleniem przyjmuje starania Unii Afrykańskiej oraz IGAD na rzecz promowania pluralistycznego dialogu i mediacji;
6. wzywa do uwolnienia wszystkich więźniów politycznych oraz 11 aresztowanych przywódców politycznych, których przetrzymywanie stanowi przeszkodę w negocjacjach pokojowych;
7. wzywa wszystkie kraje sąsiadujące z Sudanem Południowym i wszystkie siły w regionie do ścisłej współpracy w celu zwiększenia bezpieczeństwa w tym kraju i w regionie oraz znalezienia politycznego, pokojowego i trwałego rozwiązania bieżącego konfliktu; podkreśla, że zwłaszcza współpraca z Sudanem oznaczałaby zacieśnienie stosunków, po tym jak na początku 2012 r. dawni wrogowie w wojnie domowej ponownie niemal doprowadzili do wojny na tle sporów o opłaty za przesył ropy i o granice;
8. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Pokoju i Bezpieczeństwa Unii Afrykańskiej dotyczącą ustanowienia komisji w celu zbadania przypadków łamania praw człowieka i innych nadużyć oraz sformułowania zaleceń dotyczących metod i sposobów zapewnienia rozliczalności, pojednania i uzdrowienia stosunków między wszystkimi społecznościami; z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie zdolności dochodzeniowej misji ONZ w Sudanie Południowym (UNMISS), jeśli chodzi o prawa człowieka, przy wsparciu Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka;
9. ubolewa, że wysoki przedstawiciel UE podjęła decyzję o zakończeniu mandatu specjalnego przedstawiciela UE ds. Sudanu i Sudanu Południowego, zważywszy na poważne niepokoje polityczne w Sudanie i konflikty zbrojne; uważa, że bez wyznaczonego specjalnego przedstawiciela UE ds. Sudanu i Sudanu Południowego UE zostanie odsunięta na boczny tor międzynarodowych negocjacji i starań; w związku z tym wzywa wysoką przedstawiciel do zmiany decyzji i przedłużenia mandatu specjalnego przedstawiciela ds. Sudanu i Sudanu Południowego;
10. wzywa społeczność międzynarodową do wywiązania się z zobowiązań finansowych wobec Sudanu Południowego i całego regionu oraz do uruchomienia środków w celu natychmiastowego zareagowania na pogarszającą się sytuację humanitarną w Sudanie Południowym;
11. wyraża zaniepokojenie z powodu powszechnej korupcji; obawia się również, że tak powszechna korupcja może zaszkodzić perspektywie utworzenia wolnego i sprawiedliwego demokratycznego państwa, stabilności, trwałego rozwoju i wzrostu gospodarczego;
12. z zadowoleniem przyjmuje decyzję o wzmocnieniu UNMISS o dodatkowe siły wojskowe, policyjne, logistyczne i dodatkowy personel cywilny; podkreśla jednak, że obowiązek ochrony ludności cywilnej spoczywa przede wszystkim na państwie; z zadowoleniem przyjmuje działalność specjalnej przedstawiciel ONZ i szefowej UNMISS Hilde Johnson;
13. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich, rządowi Sudanu Południowego, komisarzowi Sudanu Południowego ds. praw człowieka, Narodowemu Zgromadzeniu Ustawodawczemu Sudanu Południowego, instytucjom Unii Afrykańskiej, Międzyrządowemu Organowi ds. Rozwoju, współprzewodniczącym Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE oraz sekretarzowi generalnemu ONZ.